

Aan:
de heer J. Puper

(i.a.a. de overige Statenleden)

Assen, 30 januari 2024

Ons kenmerk 5/5.4/2024000008

Behandeld door thema Water, Bodem & Milieu

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen ex artikel 41 Reglement van orde
over waterberging en risico's

Geachte heer Puper,

In uw brief van 4 januari 2024 stelde u een aantal vragen over waterberging en
risico's. Deze vragen beantwoorden wij als volgt.

Vraag 1

Wat is het effect geweest van de aangebrachte waterbergingen in Drenthe op
het verminderen/voorkomen van wateroverlast in de afgelopen regenperiode?

Antwoord 1

De noodwaterberging is gericht op de waterveiligheid. De waterveiligheid is in Drenthe niet in het geding geweest. Wel is er sprake van wateroverlast geweest. Het voorkomen van wateroverlast is geen primaire functie van de noodwaterberging. Het vasthouden van water in natuurgebieden en de zogenaamde meebewegende berging heeft bijgedragen aan het beheersbaar houden van de peilen. Dit valt echter niet goed te kwantificeren.

Het jaar 2023 ontwikkelde zich vanaf 13 mei 2023 tot 20 juli 2023 als één van de droogste jaren ooit gemeten. Vanaf 20 juli 2023 is het gaan regenen en heeft het jaar zich in de laatste drie maanden ontwikkeld tot het natste jaar ooit gemeten. De regenperiode van eind december 2023 en begin januari 2024 lieten vooral een hoge rivierafvoer zien door de neerslag in het Duitse stroomgebied, waarbij de mogelijkheden om dit water te spuien beperkt waren. Hoogwater in de Vecht en hoogwater in het IJsselmeer hebben voor Drenthe echter geen knelpunten opgeleverd

in de afvoer van het overvloedige regenwater. Alleen de buffer bij het Bargerveen is gebruikt om water uit het natuurgebied op te vangen, aangezien de piekafvoer uit dit natuurgebied de beschikbare afvoercapaciteit naar de Runde en naar de Verlengde Hoogeveensche Vaart gedurende enige tijd overschreed.

Normaal valt er in de maand december rond de 85 mm. In december 2023 lag de neerslagsom tussen de 122 en 183 mm. Met als resultaat dat de bodem verzadigd is geraakt met water en op veel plaatsen plasvorming ontstaat. De regenval was echter voor de waterschappen in de provincie Drenthe beheersbaar. In de afvoer wordt gesproken van een situatie die eens in de 25 jaar tot eens in de 50 jaar voor komt. In principe worden de noodbergingsgebieden pas ingezet bij een situatie die zich eens in de 100 jaar voordoet.

Vraag 2

Hoeveel waterbergingen zijn er in de afgelopen jaren aangelegd in Drenthe en wat is de capaciteit van deze waterbergingen?

Antwoord 2

Er zijn verschillende soorten waterberging aangelegd in Drenthe waarbij de capaciteit beantwoordt aan de verschillende doelen ten aanzien van waterveiligheid, wateroverlast en het tegengaan van verdroging.

Waterberging ter voorkoming van wateroverlast vindt niet alleen plaats in de ingerichte waterberging. Ook plasvorming op landerijen en in natuurgebieden draagt bij aan het voorkomen van wateroverlast op andere plekken. Daarbij worden door waterschappen vaak drie soorten waterberging onderscheiden:

- de noodberging zoals bij vraag 1 aangegeven ten behoeve van de waterveiligheid;*
- de meebewegende berging; deze berging beweegt mee met het stijgen van het waterpeil in de boezem, bijvoorbeeld de Onlanden en het Zuidlaardermeer. Deze berging wordt naast de opvang van wateroverlast ook ingezet ten behoeve van de waterveiligheid;*
- en het vergroten van de bergingscapaciteit in natuurprojecten door bijvoorbeeld de hermeandering van beeklopen of beperken van het afvoerdebiet vanuit natuurterreinen. Deze inrichting is vooral gericht op het beperken van wateroverlast en het tegengaan van de verdroging van de natuur.*

Door de grote neerslaghoeveelheid en beperkingen in de afvoercapaciteit door de hoge waterstanden op de Waddenzee en het IJsselmeer is het peil in de boezem gestegen. Hierdoor zijn de meebewegende waterbergingmogelijkheden voor ongeveer 50% van de capaciteit benut bij het hoogst bereikte boezempeil. Door de verzadiging van de bodem met water wordt de waterberging in natuurterreinen en beeklopen volledig benut. Hoeveel water dit in liters of m³ bedraagt is niet goed in te schatten.

Vraag 3

Welke andere maatregelen worden er genomen naast waterbergingen om wateroverlast te voorkomen en te beperken in Drenthe?

Antwoord 3

Click or tap here to enter text. Vanuit het Deltaprogramma Zoetwater worden verschillende initiatieven gefinancierd om wateroverlast te beperken en waterbeschikbaarheid te bevorderen in de landbouw en natuurgebieden. Daarbij kan gedacht worden aan het verondiepen van sloten, het langer vasthouden van water op de juiste plek, het plaatsen van stuwtjes om het water op de hogere gronden langer beschikbaar te houden.

Vanuit het Deltaprogramma klimaatadaptatie worden impulsen gegeven aan klimaatadaptatieve projecten zoals het laten hermeanderen van beeksystemen.

De provincie Drenthe heeft op advies van de waterschappen de normering voor wateroverlast vastgesteld. In het Regionaal Waterprogramma is aangegeven hoe de normering voor wateroverlast gekoppeld is aan bepaalde gebruiksfuncties. Op basis van deze normering wordt de waterhuishouding door de waterschappen ingericht. De uitvoeringsmaatregelen die daarvoor nodig zijn worden zoveel mogelijk gecombineerd met Kaderrichtlijn Water (KRW)- maatregelen en natuur in het programma Natuurlijk Platteland.

Vraag 4

Hoe wordt er samengewerkt met andere instanties en gemeenten om wateroverlast in Drenthe aan te pakken?

Antwoord 4

Er wordt goed samengewerkt met andere instanties en gemeenten om wateroverlast te beperken. Er wordt in de verschillende Delta-programma's, provinciale programma's en gebiedsaanpak samengewerkt met landbouw, gemeenten, waterschappen, natuurbeheerders, landeigenaren, andere belanghebbenden en bijvoorbeeld Rijkswaterstaat. De beleidsmatige aanpak wordt vooral in samenwerking met de vier waterschappen gestalte gegeven. In IJsselmeerverband wordt samengewerkt om ruimte te maken voor de verschillende belangen. Ook Drenthe heeft - om de wateroverlast te beperken en verdroging te bestrijden - belang bij voldoende aan- en afvoercapaciteit van en naar het IJsselmeer.

Vraag 5

Zijn er plannen om de capaciteit van bestaande waterbergingen te vergroten of nieuwe waterbergingen aan te leggen om beter voorbereid te zijn op toekomstige extreme weersomstandigheden?

Antwoord 5

Plannen om de capaciteit van de waterberging te vergroten ten behoeve van de waterveiligheid zijn op dit moment in uitvoering. Een voorbeeld is de waterberging in de Onlanden die van vrij afwaterend, sturend wordt gemaakt om meer water te kunnen bergen. Nieuwe plannen zijn nog niet voorzien. Op dit moment wordt op basis van de klimaatscenario's 2023 van het KNMI opnieuw gekeken naar de behoefte en verschillende oplossingsrichtingen.

Vraag 6

Ziet het College een rol voor de provincie weggelegd om onze inwoners proactief te informeren over de veranderende klimaatomstandigheden en hoe er vervolgens omgegaan kan worden met extreme situaties als wateroverlast en droogte periodes ten einde have en goed te beschermen?

Antwoord 6

Vanuit de DPRA-werkregio's (Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie) hebben we hier aandacht voor. De informerende rol naar inwoners ligt met name bij de gemeenten en waterschappen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris

Aan de voorzitter van Gedeputeerde Staten in de provincie Drenthe
Mevr. J. Klijnsma
Postbus 122
9400 AC ASSEN

4 januari 2024

Betreft: Schriftelijke vragen (ex art 41 Reglement van Orde) betreffende waterberging en risico's.

De waterbergingen in Drenthe hebben hoogstwaarschijnlijk geholpen om wateroverlast te voorkomen of te verminderen, maar bij extreme weersomstandigheden kunnen er nog steeds problemen optreden.

Het blijft daarom belangrijk om blijvend te investeren in maatregelen om wateroverlast te voorkomen en te beperken. Het veranderend klimaat zal vaker wateroverlast geven is de verwachting.

Onze fractie heeft hierover de volgende vragen aan het College van Gedeputeerde Staten:

1. Wat is het effect geweest van de aangebrachte waterbergingen in Drenthe op het verminderen/voorkomen van wateroverlast in de afgelopen regenperiode?
2. Hoeveel waterbergingen zijn er de afgelopen jaren aangelegd in Drenthe en wat is de capaciteit van deze waterbergingen?
3. Welke andere maatregelen worden er genomen naast waterbergingen om wateroverlast te voorkomen en te beperken in Drenthe?
4. Hoe wordt er samengewerkt met andere instanties en gemeenten om wateroverlast in Drenthe aan te pakken?
5. Zijn er plannen om de capaciteit van bestaande waterbergingen te vergroten of nieuwe waterbergingen aan te leggen om beter voorbereid te zijn op toekomstige extreme weersomstandigheden?
6. Ziet het College een rol voor de provincie weggelegd om onze inwoners proactief te informeren over de veranderende klimaatomstandigheden en hoe er vervolgens omgegaan kan worden met extreme situaties als wateroverlast en droogteperiodes teneinde have en goed te beschermen?

De fractie ziet de antwoorden op deze vragen met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Namens de PvdA Statenfractie, Jan Puper